

AZ EGYETEMI KÖNYVTÁRIGAZGATÓK TANÁCSÁNAK 1978–1979. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

FÉNYES MIKLÓS

Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának 1976–1977. évi tevékenységéről a Könyvtári Figyelő 1978. évi 4-es számában adtunk számot. A jelzett cikk utalt a Tanács kialakulására és Működési Szabályzatára, valamint részletesen foglalkozott a tárgyalt időszak legjelentősebb eseményeivel.

A Tanács 1978–1979. évi tevékenysége az előző időszak szerves folytatása. Jelen-tős, hogy az elmúlt két évben megkezdődött a Tanács szélesebb bázisra való kiterjesztése. Mindenekelőtt a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Tudományos Könyvtára csatlakozott a Tanácshoz, de 1979. év végére megkezdődtek azok a szervező munkálatok, amelyek az egyetemi jellegű főiskolák könyvtárait is bevonják a Tanács munkájába. 1980 elejére tehát minden egyetemi könyvtár és minden egyetemi jellegű főiskola könyvtárának vezetője az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának tagja lett.

Kétségtelen, hogy *az eredetileg homogén jellegű testület* ezáltal eléggé *heterogén jellegűvé vált*, a tagkönyvtárak is különböző tárcákhoz tartoznak. Ennek ellenére a Tanács tagjainak növelése mindenképpen előrelépést jelent: a tagkönyvtárak nagyságától, személyi létszámától és hovatartozásától függetlenül megalakult az a könyvtári fórum, amelynek feladata a magyar egyetemi könyvtári hálózatban az egységesség alapjainak biztosítása: a párthatározatok és a könyvtári jogszabályok alapján a közös elvi alapok kidolgozása és a közös gyakorlat kialakítása mellett e könyvtártípus egészében az eddiginél konkrétabb és eredményesebb együttműködés kialakítása. Különösen fontos ez azért, mert e könyvtártípusban *igen sok az azonos probléma* és számos lehetőség van arra, hogy az érdekelt könyvtárak leküzdésük módjára – a Tanács irányításával – megfelelő, konkrét – és lehetőleg azonos, vagy hasonló – intézkedéseket tehessenek. A könyvtárügyre vonatkozó új és legújabb jogszabályok, utasítások is számos olyan problémát vetettek fel, amelyeknek megoldásában részben az egyetemi könyvtárak egységes eljárására van szükség.

Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsában megtárgyalt számos elaborátum és javaslat segítette eddig is a könyvtári munkát és jónéhány esetben a közvetlen felügyeleti

hatóság, az egyetem, valamint az illetékes főhatóság figyelmét is felkeltette. A Tanács 1978–1979. évi működésének áttekintése a fenti alapelvek valóraváltásának szükségességét és realitását igazolja.

Az elmúlt két évben az egyik legjelentősebb téma, amellyel a Tanács foglalkozott, a *könyvtárosképzés és a továbbképzés* kérdése volt. A Tanács 1979. március 7-i ülése még csak felvetette a kérdés időszerűségét, április 20-i ülésén pedig már két napirendi pontban is tárgyalta e problémakört. Ez utóbbi ülésén a KMK-nak az egyetemi szintű könyvtárosképzés korszerűsítésére vonatkozó javaslata, valamint a „középfokú” könyvtárosképzés problémáinak átmeneti megoldására tett javaslat került napirendre.

A Tanács a KMK javaslatával lényegileg egyetértett, néhány kiegészítő megjegyzés után úgy határozott, hogy a KMK javaslatát és az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának állásfoglalását a Tanács elnöke terjessze fel az Oktatási Minisztérium Tudományegyetemi és Személyzeti Főosztályához, valamint a Kulturális Minisztérium Könyvtárügyi Osztályához.

A „középfokú” könyvtárosképzés kérdése komoly vitát váltott ki; végül a Tanács megállapította, hogy a „középfokú” (könyvtártechnikusi) képzés nélkülözhetetlen. Megállapította továbbá, hogy a tanfolyamok szervezése a koordinációs és regionális könyvtári központok feladata. Jelenleg azonban erre vonatkozó hatályos jogszabályi utasítás nincs, ezért kérte a Tanács a minisztérium hozzájárulását és a kérdés rendezését.

Véleményünk szerint az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának a könyvtárosképzés ügyében tett tárgyalásai hozzájárultak ahhoz, hogy a könyvtárostársadalom és az illetékesek e kérdésre felfigyeljenek. Ennek egyik legfontosabb igazolása, hogy az Országos Könyvtárügyi Tanács 1979–1980. évi munkatervében az első pontban szerepel a könyvtárak káderhelyezése, a könyvtárosképzés és továbbképzés problematikája.

Hasonló fontosságú az a második kérdés is, amellyel a Tanács, illetve annak egy munkabizottsága az elmúlt években foglalkozott. Már az előző beszámoló ismertette, hogy az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsa és a KMK közös munkabizottságot hozott létre, amelynek feladata *az egyetemi könyvtári normatívák kidolgozása*. A munkabizottság az elmúlt két évben is folytatta munkáját, e munka képezi az alapját annak az OKT tagozati feladatnak, amely szakmai irányelvek kidolgozását tűzte ki célul az egyetemi könyvtárak számára.

A harmadik témakör, amely szintén szerepel az OKT munkatervében, *a kötelező példány szolgáltatással kapcsolatos problémák* kérdése. Ez ugyan közvetlenül csak néhány egyetemi könyvtárat érint, mégis a téma szegedi megtárgyalása – a Bezeredy Istvánné dr. szóbeli előterjesztése alapján kialakult vita – azt igazolta, hogy még e vonatkozásban is vannak közös tennivalóik az egyetemi könyvtáraknak.

Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsa tehát az elmúlt két évben számos olyan kérdéssel foglalkozott, amely fontosságára való tekintettel további tárgyalásokat, sőt elvi és gyakorlati tennivalókat igényel, ezért az OKT üléseinek a napirendjén is szerepel.

Néhány kérdés nem került az OKT üléseinek napirendjére, az egyetemi könyvtárak működésével kapcsolatban azonban igen fontos és jelentős. Ilyen például *az egyetemi könyvtárak közművelődési feladatainak ellátása*, amelynek megtárgyalására szintén Szegeden, dr. Szentirmay László vitaindító előadásával került sor.

A Tanács munkája az elmúlt időszakban sem a csupán írásos dokumentumok előterjesztésére és megtárgyalására korlátozódott. A Tanács minden ülésén vetődtek fel olyan napirenden kívüli témák, amelyeknek megtárgyalása egyrészt a kölcsönös tájékoztatást biztosította, másrészt éppen ennek alapján tanulságokat vonhattak le a résztvevők, sőt igen sokszor néhány lényeges probléma azonos vagy hasonló megoldására készítette a könyvtárak vezetőit. De nemcsak a felmerülő témák, hanem az egyes könyvtárigazgatók tapasztalatainak és állásfoglalásának kölcsönös megbeszélése is jelentős eredményként értékelhető.

Egyébként a Tanács üléseit – gyakorlatának megfelelően – igyekezett mindig más könyvtárban megtartani. Így került sor a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtárban, az Országos Széchényi Könyvtárban, és Szegeden a József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtárban megtartott ülésre.

A Tanács munkája nem merül ki a hivatalos ülések előkészítésében és megtartásában. Az elmúlt időszakban sor került például egy nem hivatalos ülésre is, ahol a műszaki jellegű egyetemi könyvtárak vezetői jöttek össze, és a csupán őket érdeklő kérdéseket, tapasztalatokat vitatták meg.

A könyvtárigazgatók szóban és levélben élénk kapcsolatot tartottak egymással. Problémáikkal több ízben megkeresték a Tanács elnökét, részben véleményét, részben közbenjárását kérve a szakmai felügyeleti szerveknél. Olyan esetre is sor került, amikor a Tanács elnöke valamelyik egyetem rektorát kereste meg, illetve az érdekelt könyvtár felkérésére adott az egyetem rektorának szakvéleményt.

Az elmúlt két évi működés során természetesen olyan ügyek is adódtak, amelyeknek megoldására mind ez ideig nem kerülhetett sor. Például *még mindig méltánytalannak tartja a Tanács, hogy az egyetemi könyvtárigazgatók nem szavazati joggal rendelkező tagjai az egyetemi tanácsoknak*. E téren vannak már kivételek, de a hivatalos intézkedés, felterjesztésünk ellenére, még mindig várat magára.

Véleményünk szerint most már realisabb eshetőségekkel számolhat a Tanács. Az OKT megalakulása és eddigi működése, illetve munkaterve azt a lehetőséget rejti magában, hogy az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának javaslatai az erre hivatott legmagasabb fórumon is megtárgyalásra kerülnek és ezáltal számos probléma megoldására nyílik lehetőség.

Az egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsa két évi működésének ismertetése nem értékelő jellegű. Inkább csak tájékoztatást kívántunk adni a Tanács munkájáról, kiemelve azonban azokat a pontokat, amelyek a magyar könyvtárügyben általában jelentkeznek és ezáltal kívántuk hangsúlyozni, hogy egyetemi könyvtáraink mennyire szerves, élő és hatékony elemei annak a magyar könyvtárügynek, amely a maga egységességében kívánja segíteni hazánkban a szocializmus építését.

